

Проект!!!

ПРОГРАМА

ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СМОЛЯН

и План за действие

2019-2024г.

Съдържание

1. Въведение

2. Принципи

3. Цели и задачи на програмата

3.1. Обща цел

3.2. Задачи

4. Очаквани резултати

5. Оценка на състоянието и динамиката на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Смолян

5.1 Географска и административна характеристика на района.

5.2 Проблемът с безстопанствените кучета. Брой на безстопанствените кучета на територията на община Смолян.

5.2.1. Описание на проблема.

5.2.2. Популация на безстопанствените кучета.

5.2.3. Причини за възникване на проблема.

5.3. Преброяване на безстопанствените кучета на територията на община Смолян.

6. Мерки по програмата.

6.1. Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез масова кастрация.

6.2. Мерки за регистрация на домашни кучета.

6.2.1. Нормативна уредба

6.2.2. Данни за извършена регистрация и пререгистрация на домашни кучета на територията на община Смолян през последните години.

6.3. Изисквания към приютите за временно настаняване на безстопанствени животни. Изграждане на „Временен приют“ за настаняване на безстопанствени кучета на територията на община Смолян.

6.3.1. Нормативна база

6.3.2. Персонал в приюта.

6.3.3. Помещения

6.3.4. Проект за изграждане на приют за безстопанствени кучета на територията на Община Смолян.

6.4. Мерки за подпомагане изграждането на регионален приют за безстопанствени кучета.

6.5. Мерки за контрол върху развъдниците, търговците на кучета, пазарите за животни, зоомагазините и собствениците на кучета, отглеждани като компаньони.

7. Контрол и изпълнение на програмата

7.1. Местна власт.

7.2. Областна дирекция по безопасност на храните.

7.3. Неправителствени организации.

7.4. Регионални медии.

7.5. Населението на община Смолян.

8. Изисквания за управление и оценка на програмата, докладване, отчетност, уведомяване на обществеността.

9. Очаквани резултати от реализиране на Програмата.

9.1. Качествени промени.

9.2. Количествени подобрения.

9.3. Критерии за отчитане изпълнението на Програмата.

10. Необходими средства и ресурси за изпълнение на Програмата

10.1. Финансиране

10.2. Човешки ресурс

10.3. Време за изпълнение

11. Заключение.

1. Въведение

Настоящата общинска програма за устойчиво управление на популацията на безстопанствените кучета се разработва на основание Закона за ветеринарномедицинската дейност; Закона за защита на животните; Наредба №41 от 10 декември 2008г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансионите и приюти за животни; Наредба №39 от 2008г. за условията за отглеждане на животни компаньони съобразени с техните физиологически и поведенчески особености, Наредба №14 за придобиване, регистрация, отглеждане и контрол на кучета на територията на община Смолян.

Популацията на безстопанствените кучета се състои от изоставени, изгубени, родени на улицата и домашни кучета, оставени на обществени места без надзор, които водят до рискове за населението, като се създава опасност от пренасяне на заразни и паразитни болести, нападения, ухапвания и предизвикване на пътнотранспортни произшествия, замърсяване на околната среда. Безстопанствените кучета създават дискомфорт, провокиран от шума и предизвикват страх сред гражданите.

Причините за наличието на безстопанствени кучета са от различен характер.

Едни от тях, свързани с обществеността, са липсата на популяризация на проблема с безстопанствените кучета и рисковете, които крие той, недостатъчната информираност на населението относно задълженията им при отглеждането на домашни кучета, ненасърчаване на отговорното отглеждане на кучетата и тяхната кастрация, слаба активност при осиновяването им от приюти.

Други са свързани с поведението на собствениците на домашни кучета и включват безотговорно придобиване, отглеждане, размножаване и разпространение, безнадзорно извеждане и оставяне без контрол. Основен проблем е притеснението за сигурността на населението, в резултат на което гражданите използват кучета за охрана – на стопански постройки, на жилища, на производствени обекти. В една част от случаите, когато отпадне нуждата от охрана, собствениците изоставят кучетата. В други случаи се касае за недобре преценени възможности за отглеждане на домашни любимци, които се пускат на улицата. В голямата си част тези собственици не изпълняват своите задължения при отглеждане на домашните кучета, като не са ги предоставяли на регистриран ветеринарен лекар, който упражнява ветеринарномедицинска практика за издаване на паспорт, ваксинация, обезпаразитяване и регистрация чрез поставяне на микрочип и въвеждане на данните в Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ). Това е едно от основните задължения на собствениците при отглеждане на домашните кучета, което те не изпълняват.

Друга група причини е свързана с дейността на развъдниците на кучета и се състои в извършване на нерегламентирана продажба и затруднения от различен характер при осъществяването на контрол върху търговията и развъдната дейност с кучета.

Друга група причини е свързана с дейността на развъдниците на кучета и се състои в извършване на нерегламентирана продажба и затруднения от различен характер при осъществяването на контрол върху търговията и развъдната дейност с кучета.

Аспект на проблема с безстопанствените кучета е тяхното физиологично състояние, като същите страдат от болести, глад и студ, и биват измъчвани, малтретирани и дори убивани от граждани. Налице е недостатъчна грижа и нехуманно отношение към тях.

2. Принципи, на които се основава програмата, съгласно чл. 40а, ал. 1 от Закона за защита на животните:

2.1 Постигане на здравословна среда за гражданите на община Смолян и подобряване на хуманното отношение към животните;

2.2 Управление и намаляване на популацията на безстопанствените кучета по ефективен начин чрез кастрация.

3. Цели и задачи на програмата

3.1. Обща цел

Програмата има за цел установяване на дългосрочни и ефективни мерки, които ще доведат до овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на община Смолян чрез:

а) прилагане на механизмите за ефективен контрол и намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината, предвидени в българското законодателство;

б) прилагане на механизмите за ефективен контрол на отглеждането, развъждането и търговията с кучета, предвидени в българското законодателство;

в) повишаване културата на отглеждане на домашни кучета и насърчаване на тяхната кастрация и регистрация.

3.2. Задачи

а) Анализиране и набелязване на мерки за отстраняване на причините, водещи до възникване и увеличаване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината;

б) Идентификация, регистрация и въвеждане на данни за кучетата на територията на общината в Интегрираната информационна система на БАБХ;

в) Регистрация на всички обекти за развъждане на кучета, съгласно изискванията на чл. 137 от ЗВД;

г) Регистрация и контрол на всички търговци на кучета (обекти и/или юридически и физически лица);

д) Масова кастрация на безстопанствените кучета;

е) Стимулиране на кастрацията на домашни кучета;

ж) Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета;

з) Повишаване на информираността и отговорността на гражданите при отглеждането на домашни кучета;

и) Засилване на обществения контрол и контрола на държавните органи при работата по овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на страната;

й) Изграждане на „Временен приют“ за настаняване на безстопанствени животни;

4. Очаквани резултати

С прилагането на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Смолян се очакват следните резултати:

4.1. Намаляване на броя на безстопанствените кучета и установяване на траен контрол върху тяхната популация на територията на община Смолян;

4.2. Намаляване на рисковете от разпространението на заболявания, пренасяни от безстопанствените кучета;

4.3. Увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашни кучета.

5. Оценка на състоянието и динамиката на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Смолян.

Първоначалната оценка и последващия мониторинг са от ключово значение за успеха на Програмата. Реалната информация за състоянието и динамиката на популацията на безстопанствените кучета позволява да бъдат предприети максимално ефективни мерки и оптимизация на изразходваните ресурси.

За правилна оценка е необходимо да се идентифицират източниците на безстопанствени кучета.

Такива са:

- Свободно скитащи домашни кучета (в тази бройка влизат и кучетата от строителни обекти, стопански дворове, паркинги и т.н.);
- Изоставени от стопаните си кучета;

- Поколения на домашни кучета, резултат на неконтролирано развъждане;
- Поколения на некастрирани безстопанствени кучета.

При започване изпълнението на Програма и във връзка с динамиката на популацията, се извършва преброяване на безстопанствените кучета на територията на цялата Община.

5.1 Географска и административна характеристика на района.

Град Смолян е общински и областен, административен и културно просветен център на региона на Средните Родопи.

Градът заема по голямата част от котловината на река Черна. По двата бряга на реката в посока запад-изток се намират трите големи квартала – „Смолян“, „Райково“ и „Устово“. Планинският град съчетава модерното строителство и традиционната родопска архитектура.

Община Смолян се състои от 86 населени места - 1 град и 85 села. Те включват 29 кметства. В нея се включва и част от националния курорт Пампорово с местността Райковски ливади.

На север община Смолян граничи с общините Чепеларе и Лъки, на изток с общините Рудозем, Мадан и Баните, на запад с община Девин, а на юг с Република Гърция.

Смолян обхваща територия от 854 кв.км.

5.2 Описание на проблема с бездомните кучета.

В последните години проблемът с бездомните кучета е тема на разговор, в които вземат участие специалисти, местна власт и природозащитните организации. В настоящата програма определенията „бездомно“ и „безстопанствено куче“ се използват като синоними, без да се влага смисъл на категоризиране на различните групи кучета /като например кучета, частично социализирани, за които определено лице полага грижи и са с контролиран здравен статус/ и кучета, които са несоциализирани с неизяснен здравен статус. Намирането на ефективен модел за справяне с проблема предполага от една страна задълбочен анализ от резултатите от досега прилаганите методи и от друга страна проучването на световния успешен опит и практика. Проблемът с бездомните животни засягат в една или друга степен различни райони в света, предимно страни от Средиземноморието /Италия, Гърция, Турция/ и Средния изток. Проблемът с бездомните кучета не стои във Великобритания, Германия. Вероятно причините за тези разлики са комплексни и обхващат въпроси, свързани с образованието, ефективността на предприеманите мерки, чистотата и хигиената на селищната среда, и не на последно място традициите, ценностите в обществото и културата на отношение към животните.

- наличие на безстопанствени кучета в едно населено място води до сериозни последици за гражданите. Не обезпаразитените и не имунизирани животни пренасят различни болести някои, от които са смъртоносни /ехинококоза, марсилска треска, лаймска болест, бяс и др./;
- създаване на дискомфорт на населението;
- много хора се страхуват от кучета;
- през нощта , шумът създаван от животните смущава гражданите;
- животните са една от причините за замърсяване на градската среда и тази в селата;
- тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните;
- кучетата страдат от различни болести, глад и студ;
- нападенията и ухапванията от животни водят освен до здравни последици, но и до създаване възможност за възникване на пътнотранспортни произшествия.

5.3. Популация на безстопанствените кучета.

Една от главните причини за увеличаващата се популация от бездомни кучета е липсата на контрол над домашните кучета, по отношение неконтролираното размножаване. Кучето достига полова зрялост на 6-8 месечна възраст, ражда 3 пъти годишно средно от 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки броят им нараства докато достигне определен максимум. Стопаните на домашни животни не осъзнават напълно, че ако тяхното женско куче има поколение от 8 малки, то отговорността по изхранването им, отглеждането и намиране на нов дом и стопанин е тяхна грижа и това не е малка задача. Така на „входа“ на популацията от бездомни кучета стоят изоставените от собствениците си кучета или тяхното нежелано потомство. Популацията се попълва и от изгубени или избягали домашни животни. Всички тези групи формират общата картина на популацията от бездомни кучета, която при неефективни мерки се поддържа максимална, според естествените природни закони.

Основните фактори, определящи наличието на бездомни кучета в дадено населено място се свежда най-общо до три условия, които се предлагат в средата: наличието на количество хранителен ресурс, вода и подслон. Изследователите на проблема установяват, че съществува определен максимален брой животни, живеещи на дадена територия, които се лимитират от налично количество храна, вода и подходящи убежища срещу времевите условия или от други животни - т.нар. „капацитет на задържане“. Отделните индивиди на тази площ може да варират, но размерът на популацията като цяло ще остане относително постоянен тъй като на „входа“ той се регулира от новородените малки кученца и изоставените животни, а на „изхода“ - от напусналите популацията от бездомни, поради естествена смърт, намиране на втори дом, настаняване в приюти и евтаназия.

Крайният брой кучета на дадена площ винаги достига до „капацитет на задържане“. Така ако женските кучета раждат малки, но капацитетът на даден терен не се промени, то вероятността тези малки да оцелеят е нищожна поради липса на храна или риска от заболявания. В случай, че едно животно „отпадне“ от дадена площ неговото „място“ веднага се заема от друго, по-младо животно и така се запазва капацитетът. Като се отчитат основните фактори, определящи наличието на бездомни кучета на дадена територия, като относително по-рискови могат да се посочат районите, в които:

- съществуват хранителни отпадъци, които целенасочено се осигуряват от гражданите;
- съществуват условия за задържане на застояла вода;
- съществуват изоставени и порутени постройки.

Животните се заселват на местата, където има изхвърлени и задържани отпадъци. Именно изхвърлянето на сметта на открито като източник на храна се явява обща характеристика на районите, в които има висока популация от бездомни животни. Проблемът се отежнява и от ниската култура при отглеждането на домашните животни.

5.4. Причини за възникване на проблема.

- увеличаване на броя на домашните кучета и липса на контрол при тяхното размножаване;
- изоставяне и безотговорното отношение от страна на собственици на животни;
- наличие на некастрирани безстопанствени кучета на територията на общината;

5.5. Преброяване на безстопанствените кучета на територията на община Смолян.

При започване на изпълнение на Програмата и във връзка с динамиката на популацията, се извършва преброяване на безстопанствените кучета на територията на община Смолян.

Кмета на общината издава Заповед за извършване на преброяването. Същото се извършва от представители на общината, организации за защита на животните или от други юридически лица, при спазване на принципа за липса на конфликт на интереси по смисъла на чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество. В преброяването не могат да се включват участниците в дейностите по Програмата, извършващи кастрация и обработка на кучетата.

Преброяването се извършва веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември. При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик.

Преброяването се извършва по методика като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видимото здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършена кастрация.

6. Мерки по програмата

Общинската програма за овладяване на популацията на безстопанствени кучета включва основни мерки, изпълнението на които се постига чрез прилагане на конкретни дейности.

6.1. Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез масова кастрация.

Подходът за овладяване популацията на безстопанствените кучета, заложен в Закона за защита на животните, включва тяхното залавяне, кастрация и връщане на неагресивните кучета по местата на залавянето им, чиято цел е да спре цикличния процес по запълване на освободените места. Кастрирането на кучетата и връщането им по местата, от които са заловени няма да позволи освобождаване на ниши, защото ще са запълнени с животни, които не се възпроизвеждат, т.е. ще се блокира раждаемостта.

Програмата въвежда масова кастрация, което включва кастрация на такъв брой животни, който ще доведе до постигане на ниво не по ниско от 50% кастрирани животни от общата популация на безстопанствените кучета през първите 12 месеца от изпълнението на програмата.

Мерките за овладяване на популацията и ветеринарномедицински манипулации на безстопанствените кучета се осъществява в регистрирани ветеринарномедицински амбулатории на основание чл. 40в от ЗЗЖ.

За периода 2014–2019г. община Смолян има сключени договори с фирми, извършващи ветеринарномедицинска методична помощ и контрол при залавяне и транспортиране на безстопанствени животни – кучета на територията на общината; контрол на здравословното състояние, кастрация на животните, ветеринарна амбулатория, последващо реанимиране и връщане по местата, от които са взети.

а) Залавянето на безстопанствените кучета се осъществява от екипи, в присъствието на ветеринарен лекар. Членовете на екипите са преминали курс по защита и хуманно отношение към животните като се ръководят и контролират от ветеринарен лекар. При залавянето на кучето се поставя нашийник с идентификационен номер.

б) За извършване на ветеринарномедицинските дейности, екипите предоставят заловените безстопанствените кучета с приемо-предавателен протокол по образец (когато се предоставят от екип по залавяне) или информационен талон № 1 за залавяне, приемане и връщане на безстопанствени кучета по образец (когато се предоставят от доброволец) на амбулаториите. Протоколът/информационния талон се издава в три екземпляра - един за екипа/доброволците, един за амбулаторията и един за съответната община и в него се вписват датата, мястото на залавяне и броя на безстопанствените кучета с опис на идентификационните номера на нашийника, поставен при залавянето. Управителят на амбулаторията предприема незабавни мерки за установяване на данни за наличие или липса на регистрация на кучето. В случай на такава, управителят уведомява собственика на кучето. При невъзможност на собственика за явяване в същия ден, кучето се транспортира до най-близкия приют. При неявяване на собственика в 7-дневен срок от

уведомяването, кучето се кастрира, маркира, обезпаразитява, ваксинира срещу бяс и се предоставя на нов собственик. Неосиновените се връщат по местата на залавянето им.

в) Ветеринарномедицинските дейности се извършват от ветеринарни лекари, осъществяващи практика в регистрирани ветеринарномедицински заведения (мобилни амбулатории), като се осигурява престой от минимум 24 часа за следоперативно възстановяване на кучетата.

г) Ветеринарните лекари удостоверяват извършените ветеринарномедицински дейности чрез водене на дневник по образец с данни за всяко куче – възраст, външни белези, пол, килограми, номер на микрочип и паспорт, дати на кастрация и поставени ваксини, обезпаразитяване, въвеждане във ВетИС и попълнен информационен талон № 2 за кастриране, обезпаразитяване и маркиране на безстопанствено куче по образец. В началото на всеки месец ветеринарните лекари представят на кмета копия от посочените документи и копия от приемо-предавателните протоколи и информационни талони № 1.

д) След извършване на ветеринарномедицинските дейности, ветеринарният лекар преценява продължителността на следоперативния престой съобразно б. „г“, след което безстопанствените кучета се връщат по местата на тяхното залавяне, като същите предварително се съгласуват с кмета на община Смолян. Не се допуска връщането на кучетата в дворове на детски ясли и градини, училища, болници и в близост до площадки за игра на деца, автомагистрала и летища, съгласно чл. 48 от Закона за защита на животните.

е) В случаите на болни и нуждаещи се от продължително лечение кучета, се настаняват във временни приюти. Евтаназия на безстопанствени кучета, настанени във временни приюти, се допуска при условията на чл. 179, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от Закона за ветеринарномедицинската дейност след поставяне на диагноза при клиничен преглед и изследвания. При назначаване на евтаназия се съставя индивидуален протокол, който съдържа основанията за прилагането ѝ. Протоколът се подписва от ветеринарния лекар, от управителя на приюта и от трето лице.

ж) За върнатите по места кучета, граждани и организации за защита на животните могат да заявят желание за поемане на грижите за тях. В тези случаи те се задължават да подпишат декларация по чл. 47, ал. 3 от Закона за защита на животните и да изпълняват изискванията на чл. 49 и 50 от ЗЗЖ, т. е. да обезпаразитяват на всеки три месеца и да реваксинират срещу бяс върнатите по места кучета, за които поемат грижи и отговорност. Задължават се ежегодно да заверяват паспорта на кучето в общинската администрация за извършените обезпаразитявания и ваксинации, и да вземат мерки за предотвратяване на агресивното поведение на кучетата към хора или животни. При сигнал за агресивно поведение на куче се извършва проверка от общината с участието на регистрирани/официални ветеринарни лекари. В случай, че сигналът за агресивно поведение на куче е подаден от организации за защита на животните, последните също може да участват в проверката.

При липса на граждани и организации за защита на животните, заявили желание за поемане на грижите за тях, върнатите по места кучета са под контрола и грижите на общината.

6.2. Мерки за регистрация на домашни кучета.

6.2.1. Нормативна уредба

Административна регистрация на домашните кучета на територията на община Смолян се извършва на основание чл. 174 от Закона за ветеринарно медицинската дейност, уреждащ собствениците на кучета, навършили 6-седмична възраст, ги представят на ветеринарен лекар, който упражнява ветеринарномедицинска практика, за издаване на паспорт по образец, ваксинация и обезпаразитяване; като ал. 2 гласи, че при навършване на 4-месечна възраст или в 7-дневен срок от придобиване на куче над тази възраст собственикът регистрира кучето при ветеринарен лекар.

На основание чл. 175, ал. 1 ежегодно се заплаща такса за притежание на куче

по Закона за местните данъци и такси. ал.2 от същия член гласи, че от „такса притежание на куче“ се освобождават собствениците на:

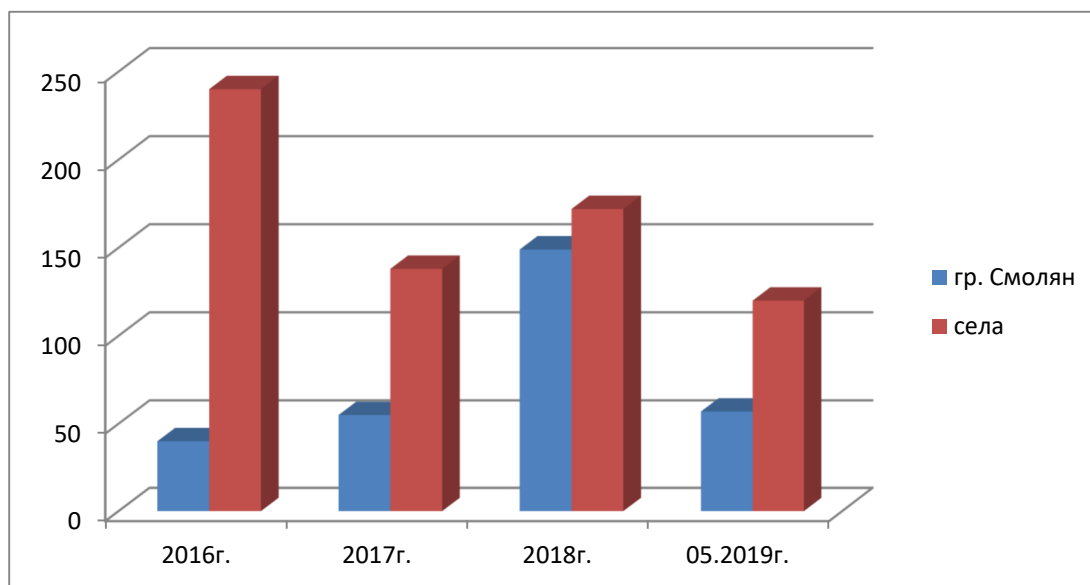
1. кучета на инвалиди;
2. служебни кучета в организациите на бюджетна издръжка;
3. кучета, използвани за опитни цели;
4. кучета, използвани от Българския червен кръст;
5. кастрирани кучета;
6. кучета, които придружават или охраняват селскостопански животни, които се отглеждат в регистриран животновъден обект.

Освобождават се от такса собствениците на кучета с поставен микрочип за първата година от неговото поставяне, съгласно чл. 39, от Закон за защита на животните.

6.2.2. Данни за извършена регистрация и пререгистрация на домашни кучета на територията на община Смолян през последните години.

В периода от 2017г. до 2018г. се наблюдава приблизително постоянен брой на регистрираните/пререгистрираните кучета в селата, докато в гр. Смолян броят им варира в определени граници. През 2016г. се наблюдава завишен брой регистрирани кучета в селата, поради факта, че до 18.02.2016г. на основание чл.175, ал.2, т. 6 от ЗВМД се освобождават от такса за притежание на куче - ловните кучета. След това ловните кучета се заменят с „чл.175, ал. 6 (изм. – ДВ, бр. 14 от 2016 г., в сила от 19.02.2016 г.) кучета, които придружават или охраняват селскостопански животни, които се отглеждат в регистриран животновъден обект“.

Регистрация/Пререгистрация на кучета за периода 2016-2019г. на територията на община Смолян.

	2016г.	2017г.	2018г.	05.2019г.
гр. Смолян	40	55	149	59
села	240	138	172	120

6.3. Изисквания към приютите за временно настаняване на безстопанствени животни. Изграждане на „Временен приют“ за настаняване на безстопанствени кучета на територията на Община Смолян.

6.3.1. Нормативна база

На основание чл. 41, ал. 1 от Закона за защита на животните безстопанствените животни се настаняват от органите и организациите по чл. 40, ал. 4 и 6 в приюти, регистрирани по чл. 137, ал. 1 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Съгласно чл. 46, ал. 2, 3 и 4 при постъпване на животното в приюта, се извършва преглед за идентификация за собственост и клиничен преглед и ако е необходимо - лабораторни изследвания, резултатите от които се вписват в амбулаторния дневник; на болните и наранените животни се оказва ветеринарномедицинска помощ; по време на престоя на животните се осигуряват достатъчно количество храна, вода, пространство за движение и почивка.

Съгласно чл. 47, ал. 4 от Закона за защита на животните временните приюти, трябва да се намират извън границите на съответното населено място, да са оградени и да се поддържат в добро хигиенно състояние, съобразно изисквания, определени от Българската агенция по безопасност на храните, Закона за ветеринарномедицинската дейност и този закон.

6.3.2. Персонал в приюта.

В приюта се осигурява 24 часово дежурство за приемане на безстопанствени кучета, както и за спешни случаи на наранени животни.

- Управителят на приюта ръководи настаняването и грижите за животните, прилага програма за намиране на нови собственици на настанените в приюта животни, води дневник по чл.44, ал.1 т.4 от ЗЗЖ, в който се вписват данните за настанените животни.
- Ветеринарен лекар – контролира здравословното състояние на настанените в приюта животни; организира и изпълнява мероприятия по дезинфекция, дезинсекция, дератизация в обекта; води дневник за храненето на животните, в който се отразява вида и количеството на подадената храна; извършва лечебно- профилактични манипулации и води задължителна ветеринарномедицинска документация, съгласно изискванията на Наредба №41.
- Работници/хигиенисти - екип който полага грижи за настанените в приюта животни; ангажирани са с храненето на животните и хигиената на обекта. Всички работници трябва да са преминали курс за хуманно отношение към животните.

6.3.3. Помещения

Помещенията, в които ще се настаняват безстопанствени кучета трябва да отговарят на следните изисквания:

- стените и подовете на помещенията, в които ще се настаняват животните, трябва да бъдат изградени от непропусклив и нехигроскопичен материал, който лесно да бъде почистен и дезинфекциран; те трябва да са устойчиви на надраскване и дъвчене;
- в затворените помещения за животни трябва да има добра вентилация; в тези помещения стените и покрива трябва да са добре изолирани;
- в помещенията за болни и наранени животни температурата не трябва да е по-ниска от 10°C.

За осигуряване на здравните грижи за животните приюта трябва да има сключен договор за ветеринарномедицинско обслужване с регистрирано ветеринарно заведение или да разполага с такова в самия приют.

Приюти в които се настаняват безстопанствени кучета и/или котки, се извършват дейности съгласно чл. 47, ал. 1 и 3 от ЗЗЖ – кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, маркировка и връщане по местата на залавяне.

Всеки приют разработва и прилага система за информиране на гражданите за животните които се предлагат за отглеждане.

6.3.4. Проект за изграждане на приют за безстопанствени кучета на територията на Община Смолян.

- Избор на терен в който ще се помещава приюта за настаняване на безстопанствени кучета.
- Спазване на изискванията на Наредба №41 от 10 декември 2008г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансионите и приюти за животни;
- Спазване на изискванията на ЗЗЖ и ЗВМД за хуманно отношение към животните.

6.5. Мерки за контрол върху развъдниците, търговците на кучета, пазарите за животни, зоомагазините и собствениците на кучета, отглеждани като компаньони.

В Република България има законова забрана за търговия с кучета от нерегистрирани обекти. Въпреки това, на лице е голямо по обем нерегламентирано размножаване, нелегален внос и търговия на кучета.

Особено голям проблем през последните години е осъществяването на търговия и подаряване на кучета чрез интернет-сайтовете. Тази дейност все повече се разширява, поради липсата на регистрация, което от своя страна лишава компетентните органи от възможността да осъществяват контрол и да налагат санкции. С това се задълбочава ситуацията с нарастване на броя на безстопанствените кучета. Поради тази причина е необходимо активизиране на обществената намеса и повишаване информираността на гражданите за изпълнение на задълженията и контрола в тази област. За ограничаване на подобен тип дейности би спомогнало своевременното уведомяване на Областните дирекции по безопасност на храните, като лицата, които подаряват или придобиват кучета следва да предоставят данни за новия собственик и за самото куче (име, пол, дата на раждане, паспорт, извършени ваксинации, данни за родителите на кучето).

За справяне с проблема е необходимо познаване на действащото законодателство, както и подзаконовата нормативна база в тази област. Основни актове са Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за защита на животните, Наредба № 41 от 2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансионите и приюти за животни, Наредба № 39 от 2008 г. за условията за отглеждане на животни компаньони, съобразени с техните физиологически и поведенчески особености и други.

а) Право да осъществяват развъждане и търговия на кучета имат лицата, чиито обекти са регистрирани по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

б) Търговия с кучета се осъществява само в развъдници и зоомагазини регистрирани по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

в) Контролът върху развъдниците, зоомагазините и пазарите за животни се извършва съгласно чл. 59, ал. 1 от ЗЗЖ и чл. 7, ал. 1 от ЗВД.

7. Контрол и изпълнение на програмата

В изпълнението на Програмата ще се включат:

7.1. Местна власт

➤ Общински съвет:

- Приема Програма за намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Смолян и предвижда годишен бюджет за изпълнението ѝ;
- Гласува бюджет за изпълнение на програмата;
- Определя места за изграждане на приюти за безстопанствени кучета;
- Контролира изпълнението и отчитането резултатите от Програмата;
- Съдействие за предложения за промяна в националната нормативна уредба за въвеждане на данъчни облекчения за лица дарили средства за осъществяване дейността на общинския приют и приютите за безстопанствени кучета и котки;

➤ Общинска администрация:

- организира изпълнението на Програмата и ежегодно внася отчет за нейното изпълнение пред Изпълнителния директор на БАБХ;
- контрол на работата на „Мобилната амбулатория“ с която общината има сключен договор за извършване на дейности – кастрация, обезпаразитяване, ваксиниране, маркиране и др.;
- контрол за спазване изискванията на ЗЗЖ и ЗВМД при изграждане на временен приют за настаняване на безстопанствени животни;
- контрол на средствата от общинският бюджет;
- приемане сигнали и молби от граждани и провеждане на акции по улов на скитащи кучета;
- регистрация и пререгистрация на домашни кучета, и издаване на съответните удостоверения;
- контрол и санкции по Наредбата за придобиване, регистрация, притежаване, отглеждане и контрол на кучетата на територията на Община Смолян;
- контрол за идентификация и регистрация на кучета.

7.2. Областна дирекция по безопасност на храните, която в рамките на своите правомощия ще съдействат и осъществяват контрол по изпълнение мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета; за регистрацията на домашни кучета при ветеринарни специалисти.

7.3. Неправителствени организации:

- Международни неправителствени организации за защита на животните;
- Български неправителствени организации за защита на животните - юридически лица, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

7.4. Регионални медии:

- Активно популяризира мерките, заложи в Програмата за намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Смолян;
- Популяризиране на Наредбата за придобиване, регистрация, притежаване, отглеждане и контрол на кучетата на територията на община Смолян в раздела отглеждане и грижа за животни - компаньони;
- Коректно отразяване на резултатите по изпълнение на Програмата;
- Активно съдействие/участие за намиране на нови собственици на безстопанствени кучета;

7.5. Населението на Община Смолян:

- Собственици на домашни кучета – отношение и грижи за домашния любимец, съгласно законовите изисквания;
- Задължителна ветеринарна и административна регистрация на кучета, коректно заплащане на „такса за притежаване на куче“, освен за категориите кучета освободени по закон от заплащането ѝ;
- Отглеждане и грижи за домашно куче, опазвайки чистотата на околната среда, спокойствието на своите съседи, безопасността на хора и други животни при извеждане на кучето извън дома;
- Да осигуряват стерилизацията на своите кучета - компаньони, освен ако в случай на възпроизводство са в състояние да отглеждат новородените животни, да не изоставят най-безотговорно домашните си кучета и техните приплоди;
- Да осигуряват достъп на контролните органи по ЗЗЖ до обектите и за оказване на неотложна помощ на животно, което е застрашено със смърт или тежко увреждане на здравето.

8. Изисквания за управление и оценка на програмата, докладване, отчетност, уведомяване на обществеността.

8.1. Изпълнението на Общинската програма за овладяване на популацията на безстопанствени кучета и планове за действие по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните се управляват от кмета на община Смолян.

Оценката за изпълнение на Общинската програма се извършва на базата на осъществяването на мерките и постигането на заложените задачи чрез проследяване на стойностите на заложените индикатори за изпълнение. Оценката се реализира с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението на Програмата.

Управлението включва наблюдение на изпълнението на заложените цели и задачи в Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни звена. В процеса на наблюдение се допуска участието на организации за защита на животните, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Оценката и наблюдението са важен елемент, който дава възможност да се анализират постигнатите резултати и възможностите за тяхното подобряване, както и предприемане на коригиращи действия.

8.2. Докладване и отчетност:

а) Кмета на общината, ежегодно до 1 март внасят отчет за изпълнението на Програмата до изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, чрез съответната Областна дирекция по безопасност на храните. Отчетът включва информация за изпълнението на целите и задачите, очакваните резултати, мерките за финансиране, анализ на постигната ефективност и може да съдържа препоръки за подобряване изпълнението на Националната програма;

б) Изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните ежегодно до 1 април внася отчет за изпълнение на общинските програми до министъра на земеделието, храните и горите.

8.3. Уведомяване на обществеността:

а) Приетите общински програми и планове по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните се публикуват на интернет страница на съответната община в срок от 14 дни от тяхното приемане. При всяко изменение и допълнение, информацията следва да се актуализира.

б) Отчетите по чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните се публикуват на интернет страницата на съответната община.

в) Отчетът за изпълнение на общинските програми, изготвен от Българската агенция по безопасност на храните, се публикува на интернет страницата на Агенцията.

г) Отчетът по чл. 40, ал. 5 от Закона за защита на животните се публикува на интернет страницата на Министерството на земеделието, храните и горите, Министерския съвет и прессъобщение в медиите.

9. Очаквани резултати от реализиране на Програмата.

9.1. Качествени промени

Качествените промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките за устойчиво управление на популацията на безстопанствените кучета са:

- Освобождаване градската среда от безстопанствени кучета, вследствие на което ще се повиши безопасността на гражданите и ще намалее социалното напрежение;
- Контролът върху регистрацията на домашни кучета и събираемостта на „такса за притежаване на куче“ ще спомогнат за трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата;
- Контрол върху отглеждане на домашните кучета – ограничаване на неправилното им стопанисване;
- Мониторинг на средата чрез индикатори за изпълнение.

9.2. Количествени подобрения

Количествените промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета са:

- Постепенно намаляване популацията на безстопанствените кучета;
- Постепенно увеличение броя на регистрираните кучета;
- Повишаване постъпленията от „такса за притежаване на куче“;
- Постепенно увеличаване броя собствениците на домашни кучета, които по своя преценка кастрират домашния си любимец;
- Увеличаване броя на одомошените кучета по Програмата за намиране на нови собственици.

9.3. Критерии за отчитане изпълнението на Програмата.

- Брой обработени кучета(заловени, маркирани, кастрирани, ваксинирани, обезпаразитени, настанени в приюти, върнати по места под надзор на лица, организации за защита на животните или община, осиновени, евтаназирани, умрели);
- Брой регистрирани домашни кучета;
- Брой кастрирани домашни кучета;
- Брой на безстопанствените кучета – преброяване веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември;
- Брой на сигналите, писмени жалби и молби, подавани от граждани и фирми за наличие на безстопанствени кучета, създаващи безпокойство у хората;
- Брой/липса на инциденти с хора и животни, пострадали от агресивно поведение на безстопанствено или домашно куче.

10. Необходими средства и ресурси за изпълнение на Програмата

10.1. Финансиране

- От бюджета на общината;
- От събраните средства от „такса за притежаване на куче“;
- От дарения на граждани, фирми и неправителствени организации;
- Спечелени проекти по оперативни програми и др.

10.2. Човешки ресурс

- Наличен състав от служителите на отдел „Строителство, инфраструктура и околна среда“ към Община Смолян;
- Членове на организации за защита на животните на територията на Община Смолян;
- Частно практикуващи ветеринарни лекари на територията на Община Смолян.

10.3. Време за изпълнение

Периода на изпълнение на програмата е 2019 – 2024 г.

11. Заключение:

Във връзка с овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на община Смолян се насърчава провеждането на информационни кампании, организирани от Кмета на община Смолян, областна дирекция по безопасност на храните, областните колегии към БВС и неправителствените организации за защита на животните.

Същите целят задълбочено запознаване с проблема, с действащата нормативна база и насърчаване на гражданската активност. Само чрез намеса от страна на обществото могат да се постигнат добри резултати. Информираността ще спомогне гражданите да

регистрират своите домашни кучета, да предпочетат тяхната кастрация, да не извършват нерегламентирана търговия, при подаряване да уведомяват компетентните органи, за да могат да осъществят контрол. Следва да се засили обществената намеса, като всеки гражданин, който забележи нарушение и неспазване на изискванията да сигнализира своевременно държавните органи, които да осъществят своите правомощия и да предприемат необходимите мерки. Чрез засилване на контрола в тази област, чрез адекватни мерки и налагане на санкции могат да се постигнат задоволителни резултати за справяне с проблема.